

Els mecanismes de poder i domini del PP parapetat a les zones rurals de Galícia són, en part, els responsables de l'enèsima victòria electoral de Manuel Fraga Iribarne en les eleccions del passat 19 de juny a la Xunta.

Eufòria a la seu electoral del PP. Manuel Fraga celebra la seva nova victòria electoral.

La 'vendetta' de les boines

Lalegria del coordinador de campanya del PP de Galícia, Xosé Crespo, era impossible de dissimular a les 10 h de la nit del diumenge 19 de juny. En dues hores, havien passat, segons ell mateix afirmava, de "pegar-nos un bac del *carallo*" a "perdre per poc o guanyar". Les enquestes s'havien equivocat, i, sensibles al tòpic, els gallegos no se sabia si pujaven o baixaven l'escala. A peu d'urna

s'havia ocultat el vot i, com deia un periodista local, "l'única cosa que ara sabem és que, als gallegos, els fa vergonya votar Fraga".

El PP havia demanat un últim acte de lleialtat al líder, malgrat les seves sortides de to senils, convenientment dissimulades pels mitjans públics, i s'havia utilitzat la por per advertir del caos. De la caiguda de Galícia en la "febre nacionalista" —a la qual Fraga havia atribuït la

mort de Josep M. Isanta a Berga— o de l'apocalipsi que significaria la pèrdua de l'oportunitat de reconquerir el poder a Espanya. Dit en paraules de Mariano Rajoy, calia evitar que Espanya entrés a formar part de "l'eix del mal".

Encara que finalment no tingui prou escons per governar —cosa que en el moment de tancar aquesta edició no sabem—, el PP ha salvat una catàstrofe electoral gràcies al vot rural i d'edat, que ha neutralitzat la pèrdua de les ciutats. És a dir, el "sector de la boina" ha salvat la vida al del "birret". Baltar ha salvat Núñez Feijoo i Rajoy. La Pontevedra del vicepresident de la Xunta i de Rajoy, que demanava el vot per a ell mateix eclipsant el candidat, fallava, i Orense, feu del díscol Baltar, es mantenia en nombre de diputats. Baltar és el president de la Diputació Provincial d'Orense i líder del PP a la província, que, sense eufemismes, va mobilitzar els seus alcaldes a treure vots d'allà on calgués, fins i tot, si feia falta, a "robar-los". Baltar, com els alcaldes d'abans, dedica un dia la setmana a rebre els seus conciutadans, que fan cua i saben que seran rebuts tot i que no tinguin cita. El prohóm local garanteix des d'una feina precària fins a un salt en una llista d'espera.

En campanya a Monforte de Lemos, a Lugo, Fraga presumia d'haver tret els pagesos de menjar "un *caldino* al migdia i, si de cas, una mica de llet amb castanyes a la nit". Augurava el retorn de Galícia a l'època dels "camins de carro i els curanderos" si ell perdia les eleccions. Galícia ha avançat en quinze anys, especialment gràcies als fons europeus, que superen els 1.260 euros per habitant i any, el doble del que rep Sicília, per exemple. Però Galícia continua amb una renda un 75% per sota de la mitjana europea. L'endarreriment, fet de minifundisme, de quotes de producció i de la desaparició cíclica de les generacions noves, converteix el món rural en feu del caciquisme. I resulta que els vots rurals valen molt més que els urbans.

La fórmula és: com més precariatat, més dependència. El pròxim capítol del PP a Galícia serà la implosió del partit.

La sensació agra del nacionalisme gallec

Els mitjans de comunicació, especialment els de l'estat, proclamaven el dilluns 20 de juny el bon resultat del PP, que ha perdut 40.000 vots, i el nefast resultat del BNG, amb 35.000 menys. Però també la "victòria socialista", de la qual encara hi ha molt a dir si comparem el seu resultat amb el de les eleccions generals, ja que guanya 156.000 vots.

Les eleccions del 19 de juny han deixat entre els nacionalistes una sensació agra. I és que la pèrdua de 4 diputats destaca per sobre de qualsevol altra dada, tant se val que dobles els vots en les últimes eleccions, les europees.

La nit electoral del BNG va ser lluny de l'eufòria tot i estar al llindar de poder accedir al govern.

Fa tres mesos pocs dirigents nacionalistes creien que passarien dels 300.000 vots. Però la campanya electoral va donar esperances de poder mantenir el nombre d'escons. En aquest sentit, el treball dels nacionalistes ha estat exemplar, i reconegut per tothom, en les darreres setmanes. Les enquestes a peu d'urna no van fer perdre les esperances, però no van recordar, malauradament, la posició de sortida.

Els resultats demostren, primerament, que hi ha un abisme organitzatiu i d'influència social entre el BNG, el PP i el PSOE. Uns i altres juguen electoralment amb unes estructures que no es poden comparar. Els nacionalistes tenen un planter de tercera divisió enfront dels "galàctics". L'abisme és evident en els mitjans de comunicació, tant en els públics com en els privats. Aquesta és, de fet, la primera gran diferència amb els nacionalistes bascos i catalans.

Podem comprovar, així, que el BNG no té un mínim espai propi consolidat, encara que ha augmentat en els últims anys (dels 200.000 als 300.000 vots). Per tant, els nacionalistes gallecs són completament vulnerables a la dinàmica estatal. Quan el PSOE agafa embranzida en l'àmbit estatal empetiteix el camp i resta l'espai electoral als nacionalistes gallecs.

El creixement del nacionalisme es dona quan el PSOE cau en el desprestigi per la corrupció i la divisió interna, que es

tradueix també a Galícia en una falta de projecte i de baralles intestines, provocades, en part, per la manca d'una identitat que aquí mai no ha aconseguit el socialisme, i que sí que té, per contra, el PSC a Catalunya.

En aquesta campanya electoral, el BNG sortia també amb el pes d'un cicle negatiu de dos anys, amb enfrontaments interns i amb un important canvi de lideratge, que només es pot comparar amb el moment que Zapatero guanyà el congrés socialista a Bono, encara que les circumstàncies fossin diferents: va canviar el 80% de la direcció, començant pel mateix portaveu nacional i candidat, i només repetiren en les llistes dos diputats.

En aquesta renovació cal subratllar no tant l'absència de Xosé Manuel Beiras en la candidatura i en la campanya (fet que fins i tot es pot percebre com a positiu) sinó més aviat l'efecte negatiu que en la precampanya van comportar els seus atacs a l'estructura del BNG (acusacions d'"ultramundans" i de desviar-se dels objectius fundacionals), que forniren d'arguments tota l'oposició durant tots aquests mesos.

Davant d'aquesta sensació agra dels que més esperaven i que en més poca cosa es quedaren, cal constatar que s'obre una nova etapa per al nacionalisme. Per primera vegada el BNG pot arribar al Govern, amb tot el que això pot significar tant a escala social, d'adequació a la realitat, d'influència com d'organització.

Es cert que, malgrat tot, té ben poca escapatòria. ERC a Catalunya podia escollir entre CiU i el PSC. El BNG, no. Però tampoc el PSOE. Per això no s'entenen les declaracions de Méndez Romeu, el número 1 dels socialistes per la Corunya, quan afirmava que constituïran un "govern socialista".

De fet, diversos dirigents nacionalistes ja han coincidit a afirmar que "el PSOE encara no té res. No estem obligats a donar-li la presidència de la Xunta. O és un co-Govern on quede clara l'empremta del BNG, o no hi haurà pacte".

Per la resta, Anxo Quintana s'ha evidenciat durant aquesta campanya com un líder sòlid. Capaç d'entomar els mals resultats electorals com a propis i ressaltant la necessària autocrítica i les mancances organitzatives. Una campanya, uns resultats i unes anàlisis que van impedir, sens dubte, intents "oportunistes o interessats" d'obrir de nou un debat intern. El BNG ja mira cap a les properes eleccions. "Molts dels que no ens votaren ens tenen ja a la seva agenda per al futur", afirma Carlos Aymerich, nou diputat nacionalista i membre de l'executiva nacionalista. Una persona que caldrà tenir molt en compte amb vista al futur.

Alfonso Eiré

Amb l'escó 38, només s'ajornaria una mica la crisi. Baltar i els seus es consideren arraconats per la direcció madrilenya del partit i pels aliats de Rajoy a la Xunta. I és que les amenaces de l'octubre

d'escindir-se amb sis diputats se salda amb una crida a l'ordre del "Padriño" a José Luis Baltar i l'exsecretari del partit a Galícia, José Cuina, antic delfí de Fraga i única víctima del Prestige.

Els han acabat salvant la situació i estan desitjant passar factura.

Esther Vera
Sant Jaume de Galícia